

raadsvoorstel

portefeuillehouder Henny Brouwer
opgesteld door J. van den Born / 288
kenmerk/datum 08.0013033/ 20 oktober 2008
vergaderdatum raad 18 december 2008
jaar/nummer 2008/0114

onderwerp Beheerplan waterpartijen

Het college van burgemeester & wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. Het beheerplan waterpartijen 2009-2021 vast te stellen, conform het Beheerplan waterpartijen 2009-2021;
2. De financiële consequenties voor de periode 2009 t/m 2021 vast te stellen conform kostendekkingplan tabel I;
3. De huidige storting in de voorziening ad € 180.000,-- excl. BTW te handhaven inclusief prijscompensatie;
4. Het overschot ad € 1.191.459,-- excl. BTW uit de voorziening waterpartijen (programma 2) bij de jaarrekening 2008 vrij te laten vallen en met een resultaatbestemmingsvoorstel een bestemmingsreserve in te stellen ten gunste van de productgroep Openbaar Groen (programma 5).
5. De 3^e wijziging van de begroting 2009 vast te stellen.

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

mr. G.G.G. Slooters
secretarises

F. Buijserd
Burgemeester

Toelichting

De gemeente Nieuwkoop beschikt niet over een beheerplan voor het onderhoud van het openbaar water. Voor een duurzaam beheer is het belangrijk dat er een beheerplan wordt opgesteld.

Het beheerplan waterpartijen geeft een beschrijving van het te plegen onderhoud voor de waterpartijen, zoals het baggeren, verwijderen van slootvegetatie en het onderhoud aan beschoeiingen en stuwen. De gemeente heeft nu de beschikking over drie niet actuele beheerplannen waterpartijen, waarvan de uitgangspunten op diverse onderdelen van elkaar verschillen. Het voorliggende plan is een integraal beheerplan waterpartijen voor het gehele grondgebied van de gemeente Nieuwkoop voor de periode 2009 tot en met 2021.

Huidige staat van onderhoud

In de afgelopen 5 jaar is op basis van beheerplannen 80% van de noodzakelijke baggerwerkzaamheden uitgevoerd. De overige baggerwerkzaamheden en de benodigde vervanging van beschoeiingen is in dit plan opgenomen. De stand van zaken en de nog uit te voeren werkzaamheden laten zich als volgt vertalen:

Baggerwerk

- De voormalige gemeente Liemeer heeft de baggerwerkzaamheden grotendeels in 2002 en 2003 uitgevoerd. Enkele sloten met de verontreinigde bagger klasse 3 en 4 moeten nog worden gebaggerd;
- In de voormalige gemeente Ter Aar moeten de sloten in het buitengebied nog worden gebaggerd. Binnen de bebouwde kom is grotendeels gebaggerd en is het beheer overgedragen aan het Hoogheemraadschap van Rijnland.
- De voormalige gemeente Nieuwkoop heeft alle waterpartijen in 2006 en 2007 gebaggerd in het kader van artikel 12 proces.

Beschoeiingen

Eerdere onderzoeken hebben uitgewezen dat de beschoeiingen in de kernen zich in voldoende staat van onderhoud bevinden. De beschoeiingen in de Nieuwkoopse plassen, waar de gemeente verantwoordelijk is voor het nautisch- en vaarwegbeheer, laat duidelijk te wensen over. Samenvattend komt in de kern Nieuwkoop, 1.000 m beschoeiing verspreid over de kern, de beschoeiing langs de vrije aanlegplaatsen op de Nieuwkoopse plassen en de beschoeiing langs de Gemeentevaart en de Ziendevaart voor vervangen in aanmerking. De genoemde vervangingen zijn in het kostendekkingsplan, voor de jaarschijven 2009 en 2010 opgenomen. Voor de aanleg van de oeverbescherming van het Meijepad is een bedrag van ca € 235.000, - gereserveerd in een aparte voorziening "Oevervoorziening Meijepad". Dit bedrag is ontoereikend om over de gehele lengte van het Meijepad een oeverbescherming aan te leggen. De kosten, die zijn gebaseerd op de werkelijke kosten van een in 2006 uitgevoerd proefproject, zullen naar schatting € 458.500, - bedragen. In het kostendekkingsplan 2009 t/m 2021 is rekening gehouden met de extra kosten ter grootte van € 223.500,--

Vervolg

Met de hierboven beschreven feiten, is de staat van onderhoud van alle overige waterpartijen en beschoeiingen beoordeeld. Alle nog te baggeren waterpartijen zijn bemonsterd (de verontreinigingsklasse van de baggerspecie is bepaald) en ingepeild. Op grond hiervan is de hoeveelheid baggerspecie bepaald naar de klasse van de specie en de kosten voor het verwijderen van de baggerspecie. Op grond van deze bevindingen is

een uitvoeringsplan opgesteld voor de periode 2009 en 2010. Hierbij is ook het verwijderen van de (sterk tot zeer sterk verontreinigde) baggerspecie klasse 3 en 4 opgenomen. Voor het verwerken van deze baggerspecie verwachten wij op grond van de subsidieregeling van het Hoogheemraadschap van Rijnland een bijdrage van € 184.000, --.

Voor de jaren 2011 en verder is op basis van nacalculatie en ervaring een plan van aanpak voor de komende jaren opgesteld en zijn de financiële consequenties hiervan bepaald tot en met het jaar 2021 (tijdsduur baggercycli 10 à 15 jaar). Voor beschoeiingen is een vergelijkbare opzet gemaakt.

Gemeentelijk beleid waterpartijen

Voor het beheer van waterpartijen zijn de hiernavolgende beleidskeuzes als uitgangspunt genomen, aan de hand waarvan het onderhoudsprogramma inclusief de financiële consequenties is bepaald.

Onderhoudsstrategie in hoofdlijnen

Baggeren

De onderhoudsstrategie gaat in op de wijze waarop het onderhoud moet worden aangepakt. De verwerkingsmethodiek is afhankelijk van de kwaliteit baggerspecie. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen dat er eens per 10 à 15 jaar gebaggerd wordt. Er wordt gestreefd naar een evenwichtig plan van aanpak waarbij onderhoudswerkzaamheden zoveel mogelijk over de jaren wordt verdeeld.

Baggeren watergangen met gedeeltelijke eigendom

Bij een groot aantal watergangen ligt de eigendomsgrens in het midden van de sloot. Hierbij is in de regel de halve sloot, gelegen aan de wegkant, van de gemeente en de andere zijde van een particulier (tuin, landbouwgronden). In principe zouden beide partijen de halve sloot moeten baggeren. In de praktijk is dit onuitvoerbaar. De optie meebetalen, is op basis van eerder opgedane ervaring en navraag bij het VNG moeilijk af te dwingen. Er moet rekening worden gehouden met ernstige stagnatie en het aangaan van lange en dure procedures. Als alternatief is een belangrijke kostenbesparing te realiseren door de baggerspecie uit de sloten op de aanliggende privé-eigendommen te storten. De eigenaren hebben hierbij een nadeel dat zij de gronden tijdelijk niet kunnen benutten. Dit weegt echter onzes inziens op, tegen het niet te hoeven bijbetalen voor het baggeren.

Beschoeiing en stuwen

Voor de vervanging van de beschoeiing en stuwen wordt waar mogelijk dezelfde onderhoudsstrategie voorgesteld. De vervanging van de beschoeiing wordt pas uitgevoerd nadat inspecties uitwijzen dat beschoeiing aan vervanging toe is. Globaal wordt uitgegaan van een levensduur van 30 jaar.

Overdracht beheer waterpartijen

Waterschappen streven er naar het beheer van stedelijk water onder hun hoede te nemen. Zij hanteren het principe dat het waterbeheer een kerntaak van het waterschap is. Ook uit oogpunt van efficiency en eenduidige verantwoordelijkheid komt hiermee het kwalitatieve en kwantitatief beheer van water binnen de gemeente Nieuwkoop volgens Rijnland beter tot zijn recht. Het Hoogheemraadschap van Rijnland stelt voor de overdracht van het beheer voor het stedelijk water onder bepaalde voorwaarden over te nemen. In hoofdlijnen wil het Hoogheemraadschap van Rijnland het beheer van stedelijk water over nemen. Dit betekent dat zij in het stedelijk gebied (ongeveer 15% van het gehele waterpartijenbestand) de baggerspecie uit de sloot halen terwijl de gemeente verantwoordelijk blijft voor de afvoer en verwerking van de baggerspecie.

In onze optiek zou, als het tot het overdragen van het beheer van het openbaar water komt, het onderhoud van alle waterpartijen, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, moeten worden overgedragen. Immers bij het volledig afstoten van het beheer van watergangen (baggeren en opschonen) wordt de meeste efficiëntie bereikt, o.a. omdat de gemeente in dat geval geen specifieke kennis van het beheer van watergangen binnen de eigen organisatie hoeft te behouden. Overigens spelen bij het overdragen van beheertaken zaken als een eenduidige verantwoordelijkheid voor het beheer van de openbare ruimte, afstemming met andere beheerwerkzaamheden, etc. Voorstellen van het Hoogheemraadschap bleken ook financieel voor de gemeente tot nu toe niet aantrekkelijk. Bovendien is het Hoogheemraadschap op dit moment niet bereid tot overname van het beheer van waterpartijen in het buitengebied. Wij hebben daarom in 2007 besloten geen verdere stappen te zetten om tot overdracht te komen.

Beoogd effect

Een duurzaam en doelmatig beheer van het openbaar water in de gemeente met inzicht in de financiële consequenties op de kortere en langere termijn.

Argumenten

1. Het vaststellen van een beheerplan voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud van waterpartijen is noodzakelijk omdat voor de nieuwe gemeente nog geen actueel en eenduidig beheerplan beschikbaar is. Een beheerplan draagt bij aan een doelmatig en kwalitatief goed beheer van maatschappelijke voorzieningen.
2. De financiële meerjarenplanning bij het plan omvat de baten en lasten voor de volledige planperiode voor zowel het reguliere onderhoud (ten laste van de exploitatie) en het groot onderhoud (ten laste van de voorziening). Met het vaststellen van de financiële planning wordt ons college in de gelegenheid gesteld gedurende een periode van vijf jaar het onderhoud volgens een op te stellen uitvoeringsprogramma uit te voeren. Het beheerplan zal elke vijf jaar worden geactualiseerd en opnieuw aan de raad worden voorgelegd.

3. De huidige storting in de voorziening, groot € 180.000, is, gelet op de omvang van de voorziening Waterpartijen, voldoende om het beheer gedurende de planperiode uit te voeren.
4. De omvang van de voorziening Waterpartijen is zodanig dat aan het einde van de planperiode een fors saldo resteert. Het is zonder problemen voor het beheer van de waterpartijen mogelijk een bedrag aan de voorziening te onttrekken en te herbestemmen. In het concept-groenbeheerplan wordt, zoals al eerder was aangekondigd, een aanzienlijk financieel tekort berekend voor het onderhoud van het openbaar groen. Om die reden stellen wij voor een bedrag van € 1.191.459,- te onttrekken aan de voorziening waterpartijen en dit bedrag te storten in een bestemmingsreserve "Openbaar Groen". Bij de behandeling van het groenbeheerplan kan uw raad een definitief besluit nemen over de inzet van de bestemmingsreserve.

Kanttekeningen

1. De prognoses waarmee in het beheerplan is gewerkt, zijn gebaseerd op de huidige inzichten. Rekening is gehouden met subsidies van het hoogheemraadschap van Rijnland. Uitgangspunt is hierbij dat de kosten voor het baggeren van klasse 3 en 4 specie boven de € 18,- voor 100% door het waterschap worden gedragen.
2. De nieuwe richtlijnen bodembeheer hebben invloed op de wijze waarop de baggerspecie mag worden verwerkt. Vooralsnog lijkt het erop dat de actuele regelgeving meer ruimte biedt voor de verwerking van baggerspecie en mogelijk lagere kosten met zich meebrengt.
3. De keur van het Hoogheemraadschap Rijnland wordt aangepast, wat mogelijk tot gevolg heeft dat de onderhoudsplicht van sloten en waterpartijen nadrukkelijker bij de eigenaar komt te liggen.

Financiële consequenties

Financiële consequenties periode 2009 t/m 2021

Met het uitvoeringsprogramma van het beheerplan waterpartijen voor de periode 2009 t/m 2021 loopt het saldo van de voorziening terug van € 2.864.384,- naar € 1.847.621,-. Hierin is de volledige baggercyclus inbegrepen, alle reguliere onderhoudswerken en het beheer van de waterbouwkundige voorzieningen zoals, beschoeiingen, steigers, stuwen ed. Met de (huidige) jaarlijkse storting in de voorziening van € 180.000,- (rekening houdend met inflatiecorrectie) kan de komende jaren voor de uitvoering van het beheerplan worden volstaan. Dat de voorziening naar 2021 met 1,2 miljoen afneemt komt doordat alleen de jaarlijkse storting per jaar van € 180.000,- uit de voormalige gemeente Nieuwkoop is overgenomen in de begroting (de voormalige gemeenten Liemeer en Ter Aar hanteerden geen voorziening). Vanuit het standpunt dat investeringen met een maatschappelijk nut worden geactiveerd, zullen nieuwe investeringen in de toekomst niet meer worden geactiveerd maar als eenmalige uitgave worden opgevoerd en uit de voorziening worden onttrokken.

Dekkingsvoorstel overschot voorziening ten gunste van groenbeheer

In 2021 bedraagt het saldo van de voorziening waterpartijen € 1.847.621,-. Voor het beheer van waterpartijen is het niet noodzakelijk een dergelijk saldo aan te houden. Een deel van de voorziening zou daarom voor andere beheertaken kunnen worden ingezet. Zo wordt in het concept-groenbeheerplan, zoals dat op dit moment bij ons bekend is, een tekort voorzien m.b.t. achterstallig onderhoud en groenrenovaties/vervangingen. Met het oogmerk om bij de behandeling van het groenbeheerplan over voldoende dekkingsmiddelen te beschikken voor een kwalitatief goed groenbeheer, stellen wij voor een overschot van € 1.191.459 voorlopig te bestemmen voor achterstallig onderhoud en vervanging van groenvoorzieningen.

Voor Openbaar Groen wordt het volgende verwacht:

1. Aanpak achterstallig onderhoud van totaal ca. € 422.613,--, waarin de werkzaamheden over een periode van 5 jaar worden uitgevoerd (2009-2013).
2. Renovatie en vervanging van groenvoorzieningen van totaal ca. € 768.846,--, waarin de vervanging wordt gespreid over een periode van 2009-2021.

Wij stellen voor om bovengenoemd budget ad € 1.191.459,- uit de voorziening Waterpartijen en baggeren bij de jaarrekening 2008 als overschot te laten vrijvallen, en met een resultaatbestemmingsvoorstel mee te nemen bij de begroting 2009, waarbij een bestemmingsreserve wordt ingesteld voor Openbaar Groen, om de kosten voor achterstallig onderhoud in de exploitatie over een periode van 5 jaar te kunnen dekken en het restant uit deze bestemmingsreserve, bij de vaststelling van groenbeheerplan door de raad in het eerste kwartaal van 2009, over te hevelen naar de nieuwe voorziening Openbaar Groen.

Alle genoemde kosten zijn excl. BTW en VAT-kosten eigen dienst. Er wordt geen rekening gehouden met een inflatiecorrectie.

Communicatie

Bewoners en andere belanghebbenden worden betrokken bij en geïnformeerd over de planvorming rond groot onderhoud. Daarnaast is de communicatie via de internetsite en de plaatselijk dagbladen bij de uitvoering van werkzaamheden een belangrijk item.

Achterliggende stukken die ter inzage liggen

- Rapportage Beheerplan Waterpartijen 2009 t/m 2021
- Situatietekening baggerplan 2009 tot en met 2011
- Matrix inventarisatie waterpartijen
- Begrotingswijziging

Advies meningsvormende raad 11 december 2008:

Kan in aangepaste vorm (n.a.v. technische vragen van Apollo Smit) als discussiestuk naar besluitvormende raadsvergadering van 18 december 2008.